
PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD 18/3/14

Yn bresennol: Y Cyngorydd Lesley Day (Cadeirydd)

Y Cyngorwyr: Anwen Davies, Jean Forsyth, Gweno Glyn, E. Selwyn Griffiths, Sion Wyn Jones, Dilwyn Morgan, Michael Sol Owen, Gareth Thomas a Mandy Williams-Davies.

Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Ioan Thomas (Aelod Cabinet Gofal Cwsmer)

Eraill a wahoddwyd: Y Cyngorydd Peter Read (ar gyfer eitem 9 ar y rhaglen)

Swyddogion: Geraint George (Pennaeth Strategol a Gwella), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Dilys Phillips (Swyddog Monitro – ar gyfer eitem 5 ar y rhaglen) a Bethan Adams (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cyngorwyr Thomas G. Ellis, Jason Humphreys, Anne Lloyd Jones, Charles W. Jones a Linda Ann Wyn Jones.

1. CROESO

Estynnwyd croeso i'r Cyngorydd Gweno Glyn a oedd yn mynychu cyfarfod o'r Pwyllgor hwn am y tro cyntaf.

2. CYNRYCHIOLYDD I FYNYCHU'R PWYLLGOR SAFONAU

Nodwyd bod gwahoddiad wedi ei ymestyn i Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor i fynychu cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau ar y 7fed o Ebrill. Adroddwyd nad oedd yn bosib i'r Is-Gadeirydd fynychu'r cyfarfod felly gofynnir barn y Pwyllgor os dylai aelod arall fynychu'r cyfarfod fel cynrychiolydd.

PENDERFYNWYD enwebu'r Cyngorydd Selwyn Griffiths fel cynrychiolydd o'r Pwyllgor i fynychu cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau ar y 7fed o Ebrill efo'r Cadeirydd.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 11 Rhagfyr 2013, fel rhai cywir.

5. ADOLYGU CYFANSODDIAD Y CYNGOR

Croesawyd y Swyddog Monitro i'r cyfarfod.

Adroddwyd bod Gweithgor Adolygu Cyfansoddiad y Cyngor a sefydlwyd gan y Pwyllgor Archwilio i gynorthwyo yn y gwaith o adolygu'r cyfansoddiad, yn ymgynghori hefo budd-ddeiliaid perthnasol. Nodwyd bod y Gweithgor yn dymuno derbyn barn y Pwyllgor ar rannau o'r Cyfansoddiad a oedd yn ymdrin â hawliau a gweithrediad y Cyngor Llawn ynghyd â'r rheolau ar hawliau aelodau i gael mynediad at wybodaeth.

Cafwyd trafodaeth ar y materion a restrwyd yn yr adroddiad.

PENDERFYNWYD cyflwyno barn y Pwyllgor i'r Gweithgor Adolygu Cyfansoddiad y Cyngor fel a ganlyn:

- Peidio â gwahanu rôl ddinesig y Cadeirydd oddi wrth y gwaith o lywyddu yng nghyfarfodydd y Cyngor;
- Bod y Pwyllgor yn gyffredinol yn erbyn gosod terfyn amser ar gyfarfodydd o'r Cyngor Llawn;
- Cytuno y dylid cyfyngu'r gallu i ymuno hefo pwyllgorau o bell i gyfarfodydd lle nad yw'n hanfodol derbyn penderfyniad buan;
- Newid y canran gofynnol o aelodau i arwyddo cynnig i ddiswyddo Arweinydd y Cyngor er mwyn ei ystyried mewn cyfarfod o'r Cyngor Llawn o 15% i 20%;
- Y dymunir cadw'r trefniant o gael Aelod Cabinet yn cyflwyno adroddiad o flaen y Cyngor ac ateb cwestiynau a dylid adeiladu rhywbeth yn y rheolau gweithdrefn i'w rheoli;
- Cefnogaeth y Pwyllgor i ganiatáu cwestiynau gan aelodau o'r cyhoedd mewn cyfarfodydd o'r Cyngor Llawn o fewn amodau caeth;
- Bod y Pwyllgor yn gefnogol i'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol mewn cyfarfodydd a'i bwyllgorau ond yn pryderu o ran caniatáu ffilmio gan nad oedd rheolaeth o'r defnydd ond ni ddymunir amharu ar hawliau'r cyhoedd;
- Bod y Pwyllgor yn gyffredinol gefnogol o reol gweithdrefn yn caniatáu i aelod fod yn absennol am resymau teuluol ond dylid oedi cyn manylu sut y bydd yn gweithio nes derbyn canllawiau Llywodraeth Cymru, pryd rhoddir ystyriaeth i'r mater gan y Pwyllgor;
- Cefnogaeth y Pwyllgor i gael blaen raglen waith ar gyfer y Cabinet, Y Pwyllgorau Craffu a'r Cyngor a diweddarir yn gyson gyda manylder o ran cynnwys yr eitemau;
- Yn fodlon efo'r drefn ar gyfer penderfyniadau aelodau unigol o'r Cabinet ond argymhellir y dylid ymgynghori efo Pencampwyr yn ogystal pan fo'n briodol;
- Bod trefniadau hawliau mynediad aelodau'r Cyngor at wybodaeth yn addas.

6. HYGyrCHEDD PENCADLYS Y CYNGOR

Croesawyd y Cyngorydd Peter Read i'r cyfarfod.

Adroddwyd bod cwmni *Access All Areas* wedi cynnal archwiliad manwl i bob agwedd o hygyrchedd yn y prif swyddfeydd. Ymgynghorwyd ar eu hargymhellion gyda'r Cyngorydd Peter Read a nodwyd bod rhestr derfynol o welliannau a argymhellir ynghlwm i'r adroddiad yn Atodiad A.

Nododd y Cyngorydd Peter Read bod yr addasiadau a gytunwyd yn ymateb i lawer o'r problemau a oedd yn bodoli ym Mhencadlys y Cyngor.

Mewn ymateb i sylw gan aelod parthed yr angen am ddwy lolfâ i'r aelodau, nodwyd bod y lolfâ islawr yn cynnig man gweithio i aelodau ac ar ddiwrnodau pan gynhelir cyfarfod y Cyngor Llawn nad oedd un lolfâ yn ddigonol.

Nododd yr Aelod Cabinet Gofal Cwsmer bod yr addasiadau a gytunwyd yn cynnig datrysiad realistig ac y dylid edrych ar ddefnydd y ddwy lolfâ rhag gwastraffu gwagle prin mewn adeg o gynni ariannol.

Diolchwyd i'r Cyngorydd Peter Read am ei gyfraniad.

PENDERFYNWYD argymell:

- (i) **Bod y Cyngor yn mabwysiadu'r rhaglen o argymhellion yn Atodiad A, er mwyn sicrhau fod y Pencadlys yn hygyrch i ymwelwyr;**

- (ii) **Bod y Cyngor yn ail-ddynodi'r Lolfa ar y llawr cyntaf fel y brif Lolfa Aelodau gan sicrhau bod mynediad hygyrch i bob Aelod ar y ddarpariaeth yma.**

7. GWE DDARLLEDU

Adroddwyd y cyflwynwyd diweddariad ar y trafodaethau yng nghyswllt gwe-ddarlledu rhai cyfarfodydd yn y cyfarfod diwethaf. Cyflwynwyd rhaglen waith arfaethedig ar gyfer cyflwyno gwe-ddarlledu yn ogystal â diweddariad o ran y trefniadau ariannu. Pwysleisiwyd bod y cyfnod o dreialu a darparu hyfforddiant i aelodau yn hynod bwysig.

Nodwyd y bwriedir nodi neges ar y sgrin pan we-ddarlledir cyfarfodydd lle nad oedd angen cyfieithydd ar gyfer y rhai oedd yn bresennol yn yr ystafell gyfarfod, yn esbonio nad oedd cyfieithiad ar gael. Nododd yr Aelod Cabinet Gofal Cwsmer yn yr hinsawdd ariannol ei fod yn anodd cyfiawnhau darparu cyfieithydd lle nad oedd sicrwydd bod defnydd o'r gwasanaeth.

Mewn ymateb i ymholiad gan aelod parthed penodi darparwr, nododd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol y bwriedir penodi darparwr o dan y Cytundeb Fframwaith a gwaetha'r modd, nid oedd cwmnïau lleol ar y rhestr.

Mewn ymateb i sylw gan aelod parthed gwe-ddarlledu cyfarfodydd y Pwyllgor Cynllunio a gynhelir ym Mhwillheli neu Dolgellau, nododd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol nad oedd offer gwe-ddarlledu yn y lleoliadau yma ac os penderfynir bod eitem o bwys sylweddol i drigolion, y byddai modd ond dim rheidrwydd i ystyried symud y cyfarfod i Gaernarfon. Ychwanegodd yr oedd angen pwysu a mesur y budd o we-ddarlledu yn erbyn yr hwyluster o ran teithio i'r cyhoedd.

Awgrymwyd y dylid treialu trefn o alluogi'r cyhoedd i gofrestru ymlaen llaw eu dymuniad i dderbyn cyfieithiad.

Mewn ymateb i gwestiwn gan aelod parthed nifer o gyfarfodydd lle nad oedd aelod digymraeg, nododd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol bod aelodau'r Cabinet yn ddwyieithog yn ogystal â'r swyddogion felly os nad oedd aelodau o'r cyhoedd yn bresennol yn y cyfarfod nid oedd angen cyfieithydd.

Nododd aelod ei dymuniad i gyfieithu trafodaethau ym mha bynnag iaith a ddefnyddir. Mewn ymateb, nodwyd bod y drefn o gyfieithu o'r Saesneg i'r Gymraeg wedi dod i ben ers peth amser ac na fyddai'n bosib cyfiawnhau'r gost ychwanegol yn yr hinsawdd ariannol.

PENDERFYNWYD:

- (i) **derbyn yr adroddiad;**
- (ii) **treialu trefn o alluogi'r cyhoedd i gofrestru ymlaen llaw eu dymuniad i dderbyn gwasanaeth cyfieithu ar y gwe-ddarllediad gan ei adolygu ar ôl asesu'r defnydd o'r gwasanaeth dros amser.**

8. GWEFANNAU I GYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a oedd yn rhoi diweddariad o'r amserlen a sefyllfa ariannu ar gyfer darparu grant o hyd at £500 yr un i Gyngorau Tref a Chymuned i sefydlu gwefan.

Nododd aelod bod Cyngor Tref Blaenau Ffestiniog wedi manteisio ar y grant a derbyniwyd amcan bris isaf o oddeutu £2,000 ar gyfer datblygu gwefan. Nododd ymhellach, oherwydd y gost y dylid hybu Gyngorau Tref a Chymuned i gydweithio gan ei fod yn orfodol i gyhoeddi cofnodion Gyngorau Tref a Chymuned ar y rhyngwyd.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor yn parhau i gefnogi'r gwaith o hwyluso datblygiad sefydlu gwefannau i Gynghorau Tref a Chymuned yn ystod 2014/15.

9. YMGYSYLLTU EFO AELODAU

Nododd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol yn unol â dymuniad y Pwyllgor cynhaliwyd ymgynghoriad gydag aelodau ynglŷn â threfniadau ymgysylltu'r Cyngor yn gyffredinol yn ogystal â'r cyswllt efo cynghorwyr. Adroddwyd bod sylwadau cadarnhaol wedi eu derbyn ond bod pocedi o broblemau wedi eu hamlygu megis diffyg defnydd o gynghorwyr lleol fel ffordd o roi a derbyn gwybodaeth.

Nodwyd o ganlyniad i'r ymgynghoriad bod y camau canlynol yn cael eu cymryd:

- Trafod fformat Rhaeadr efo'r Uned Gyfathrebu er mwyn ei wneud yn fwy hygyrch i aelodau;
- Trafodaeth efo'r Grŵp Rheoli ynglŷn â'r rhwystrau i rannu gwybodaeth efo'r aelodau, er mwyn gwella'r sefyllfa;
- Cynghorwyr i dderbyn cyswllt i ddatganiadau rhagweithiol i'r Wasg ac ymgeisir i rannu cyswllt i ddatganiadau ymatebol cyn eu cyhoeddi;
- Bwriedir cynnull grŵp o Gynghorwyr a Phenaethiaid i gyfarfod er mwyn trafod ymhellach a chyd-gynllunio unrhyw gamau nesaf yng nghyswllt rôl yr aelodau o bontio rhwng y Cyngor a thrigolion Gwynedd.

Nododd aelod ei fod yn croesawu sefydlu grŵp o Gynghorwyr a Phenaethiaid i drafod y sefyllfa.

Nododd aelod bod y Fforymau Ardal yn gyfle i aelodau drosglwyddo negeseuon a dderbyniwyd gan eu hetholwyr i'r swyddogion a'r aelodau.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 12.00pm